

Józef M. Dołęga

Filozofia religii na XX Światowym Kongresie Filozofii

Łódzkie Studia Teologiczne 8, 79-82

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KS. JÓZEF M. DOŁĘGA
Akademia Teologii Katolickiej
Warszawa

FILOZOFIA RELIGII NA XX ŚWIATOWYM KONGRESIE FILOZOFII

Od 10 do 15 sierpnia 1998 roku obradował w Bostonie (MA, USA) XX Światowy Kongres Filozofii, w czasie którego odbyło się 15 dwugodzinnych spotkań z zakresu filozofii religii. W ramach tych obrad odbyło się 9 konferencji sekcyjnych, 2 zebrania towarzystw zajmujących się problematyką religijną, jedna dyskusja panelowa typu okrągłego stołu i 3 sesje specjalne.

1. International Society for Universalism zorganizowało konferencję na temat Christian-Tibetam Dialogue. Konferencji tej przewodniczył George F. Mclaen (USA), a wykłady wygłosili:

- Lopon Tenzin Namdak Rinpoche (Tybet): *Bon: Philosophical Traditions in Tibet*;
- Kirti Bunchura (Indie): *Contextuality in Religions*;
- Andrzej Woźnicki (USA): *Allosympathetic Dialogue and Divine Revelation*.

W ramach spotkań towarzystw odbyła się Fourth International Jaspers Conference, której przewodniczył Joseph W. Koterski (USA). W czasie tej konferencji wygłoszono następujące referaty:

- Jun Fukaya (Japonia): *Christianity for the Japanese and Jaspers's Philosophy*;
- Kazuko Hara (Japonia): *Philosophischer Glaube bei Jaspers und die Zukunft der Religionen*;
- Hermann-Josef Seideneck (Niemcy): *Das Komplementare Spannungsgefuge von Wissen und Glaube in konkret-geschichtlicher Perspektive von Bultmann-Jaspers-Dewermann*.

2. Na temat rosyjskiej filozofii religii w XX wieku odbyła się dyskusja panelowa – „okrągły stół”, której przewodniczył Jonathan Sutton (Anglia), a wprowadzenia do dyskusji panelowej dokonali: Robert Bird (USA), Geoge Kline (USA), Mikhail Sergeev (USA/Rosja), Piotr Shalimov (Rosja).

3. W ramach specjalnych sesji podjęto dyskusję na temat porównawczej filozofii religii, epistemologii religijnej i pluralizmu religijnego.

W sesji na temat porównawczej filozofii religii wygłoszono następujące wykłady:

- Keith Yandell (USA): *God, Freedom, and Creation in Cross-Cultural Perspective*;
- Charles Taliaferro (USA): *The Ideal Observer's Philosophy of Religion*; w dyskusji głos zabrał: John Clayton (Anglia).

Druga sesja specjalna dotyczyła religijnej epistemologii. Wykład wprowadzający przedstawił: William Alston (USA) *The Distinctiveness of the Epistemology of Religious Belief*. Wypowiedzi dyskusyjne zaprezentowali: Gary Gutting (USA), Salomon Marcus (Rumunia).

Trzecia sesja specjalna poświęcona była religijnemu pluralizmowi, na której wygłoszono następujące referaty programowe:

- Philip L. Quinn (USA): *Epistemological Problems of Religious Pluralism*;
- William Rowe (USA): *Religious Pluralism*;
- Merrold Westphal: *The Politics of Religious Pluralism*.

4. Pięciu spotkaniom sekcijnym przewodniczył Marco Olivetti (Włochy). Na tych spotkaniach zaprezentowano teksty następujących referatów:

- Valeriy Panfilov (Ukraina): *Philosophy of Spirit by Ivan Ilyin*;
- Jerome Gellman (Izrael): *Re-identifying God in Experience*;
- Aharon Shear-Yashav (Izrael): *Jewish Philosophers on Reason and Revelation*;
- E. L. Arinin (Rosja): *Principles for Cognizing the Sacred*;
- Serge Cantin (Kanada): *Le Desenchantement du Monde et l'Avenir du Christianisme selon Femand Dumont*;
- Andrzej Bronk (Polska): *Truth and Religion Reconsidered: An Analitic Approach*;
- Lewis Ford (USA): *The Active Future as Divine*;
- Henry Simoni-Wastila (USA): *Omniscience and the Problem of Radical Particularity: Does God Know How to Ride a Bike?*
- Hendrik Hart (Kanada): *Philosophy's Prejudice Towards Religion*;
- Daryl Wennemann (USA): *The Role of Love in the Thought of Kant and Kierkegaard*;
- Artue Bolderl (Austria): *Vom Opfergeist – Hegel mit Bataille*;
- Eugene Poliakov (Rosja): *Religion and Science in the Parable of the Unjust Steward*;
- William Sessions (USA): *Author! Author! Some Reflections on Design and Beyond Hume's Dialogues*;
- David White (USA): *The Elimination of Natural Theology*;
- Jyriki Kivela (Finlandia): *Is Kierkegaard's Absolute Paradox Hume's Miracle?*;
- William Vallicella (USA): *Classical Theism and Global Supervenience Physicalism*;
- E. Alyokhina: *On Spiritual Essence of Philosophy*;
- Viktor Aushanov (Rosja): *Evolutions of Philosophical Knowledge: Approaches, Possibilities, Perspectives*;
- Elena A, Stepanova (Rosja): *Knowledge and Faith: Paradoxes of Interdependence*;
- Walter Van Herck (Belgia): *The Role of Tacit Knowledge in Religion*;
- Robert Maydole (USA): *A Modal Third Way*;

Następnym czterem spotkaniom sekcijnym przewodniczył Philip L. Quinn (USA):

- Aurel Codoban (Rumunia): *Secularization or Dialectics of the Sacred and Profane?*
- Tim Mahoney (USA): *Contextualism, Decontextualism, and Perennialism: Suggestions for Expanding the Common Ground of the World's Mystical Traditions;*
- Ken Foldes (USA): *Meaning of the Present Age: The Final Stage of Mankind's Education: From Nihilism to Kingdom Come;*
- Christophe Berchem (Luxemburg): *Sinn und Bedeutung der philosophischen Gottesbeweise;*
- Ivan Kaltchev (Bułgaria): *The Statute of Man in the Modern Catholic Anthropology;*
- Brigitte Dehmelt Cooper (USA): *Europäische Philosophie und Religion in Jahrtausenden währendem Streit;*
- Gary Kessler (USA): *A Neglected Argument;*
- Marian Hillar (USA): *The Philosophical Legacy of the Socinians;*
- Josefa Rojo (Meksyk): *La Virtud en los paganos segun San Agustin;*
- Antonio Calcagno (Kanada): *God and Caducity of Being: Jean-Luc Marion and Edith Stein on Thinking God;*
- Phillippe Capelle (Francja): *Concepts of Transcendence in Heidegger;*
- Rodian Makeev (Rosja): *Autonomy and Theonomy: A Project of Encounter;*
- Theodoer Drange (USA): *Nonbelief as Support for Atheism;*
- Oskar Gruenwald (USA): *Philosophy Redivivus?*
- Frederick Sontag (USA): *Hearing the Word;*
- Sabita Pradhan (Indie): *The Yogic Philosophy of Jagannath Cult;*
- Hrishikesh Misra (Indie): *Gaja Bhukta Kapitha;*
- Geeta Mehta (Indie): *An Integral Humanism of Mahatama Gandhi;*
- Gayatri Sinha (Indie): *Interpretation of Prasthan-Traya by Sri Ramakrishna Paramhansa;*
- Satnam Kaur (Indie): *The Concept of Grace with Special Reference to Sikh Religious Thought;*
- Vanita Kapoor (Indie): *The Contemporary Relevance of Krishnamuti's Philosophy of Religion.*

5. Problematyka religijna była również podjęta na Trzecim Międzynarodowym Kongresie Uniwersalizmu w Babson College (MA, USA) od 7 do 10 sierpnia 1998 r. W ramach tych obrad odbyło się spotkanie zorganizowane przez Andrzeja M. Woźnickiego na temat możliwości prowadzenia dialogu między chrześcijaństwem a religią tybetańską. W części teoretycznej zaprezentowano teksty następujących autorów:

- Lopon Tenzin Namdak Rinpoche: Bon: *The Ingigenous Tradition of Tibet;*

- Darek Smith: *Recent Buddhist-Christian Interfaith Encounter as Friendship: The Significance of the 1994 John Main Seminar, An Anthropologist's View*;
- Paweł Bortkiewicz: *Ethics and Religion in Postmodernist Area*;
- Józef M. Dołęga: *Ecumenism and Ecology*.

W dyskusji poprowadzonej przez Andrzeja M. Woźnickiego uczestniczyli: Thomas Sullivan i Ashok Gangadin.

W części praktycznej odbyło się spotkanie modlitewne – typy medytacji. Prowadzili je: Lopon Tenzin Namdak Rinpoche; Kirti Bunchura; Thomas Sullivan; Andrzej Woźnicki. Zakończenie omawiania tej problematyki odbyło się 10 sierpnia 1998 r. już na XX Światowym Kongresie Filozofii.

W zakończeniu należy podkreślić, że problematyka religijna szeroko rozumiana, jak również zagadnienia ściśle związane z filozofią religii, miały szeroki krąg odbiorców. Już sam przegląd wygłoszonych tematów pozwala na stwierdzenie, że problematyka ta jest w centrum zainteresowań w różnych kulturach świata, na wszystkich kontynentach i w każdym narodzie. Wybijające się problemy i zagadnienia to przede wszystkim wypracowanie podstaw do prowadzenia dialogu ekumenicznego wewnątrz poszczególnych religii, jak również dialogu międzyreligijnego. U podstaw takiego dialogu należy przyjąć zasady, które mają wartość religijną i uniwersalną. Do takich zasad należy zaliczyć: pokój, sprawiedliwość, solidarność, wolność, prawdę, miłość. Zbiór tych zasad stanowi pewien system wartości wypracowany również w chrześcijaństwie i w Kościele rzymskokatolickim, a zwłaszcza prezentowany w nauczaniu Jana Pawła II. Materiały z Kongresu mają ukazać się w lecie 1999 r.

Bibliografia

- Twentieth World Congress of Philosophy. Program*, Boston 1998.
Twentieth World Congress of Philosophy. Abstracts, Boston 1998.
Third World Congress, (Program International Society for Universalism), Babson College, Wellesley 1998.